

August 2025, Nr.7

ACTUALITĂȚI ELECTORALE

SINTEZĂ

ÎNREGISTRAREA CANDIDAȚILOR LA ALEGERILE PARLAMENTARE

Comisia Electorală Centrală a înregistrat 4 partide politice și un candidat independent în cursa pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie:

- Partidul Politic Acțiune și Solidaritatea,
- Democrația Acasă
- Coaliția pentru Unitate și Bunăstare,
- Partidului Politic Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa și
- Candidatul independent Andrei Năstase.

În proces de examinare sunt cererile altor 3 partide: Partidul Național Moldovenesc; Partidul Social Democrat European și Partidul Politic Renaștere și 19 candidați independenți. Termenul-limită pentru depunerea dosarelor în vederea înregistrării în cursa electorală pentru alegerile parlamentare este 19 august. Comisia Electorală Centrală (CEC) are termen până pe 26 august pentru a examina și a publica lista finală a concurenților electorali înregistrați, urmând ca perioada oficială de campanie electorală să înceapă pe 29 august.

INTENȚIA ALTOR PARTIDE DE A PARTICIPA LA ALEGERI

Mai multe formațiuni politice – precum Partidul Nostru (condus de Renato Usatîi), Blocul Alternativa Națională (primarul de Chișinău Ion Ceban), Respect Moldova (Marian Lupu), Blocul Patriotic al Socialiștilor, Inima și Viitorul Moldovei – și-au anunțat în presă intenția de a participa la alegeri, însă nu au depus încă actele pentru a se înregistra în cursa electorală. Acest lucru ar putea pune o presiune suplimentară pe CEC, care va trebui să analizeze dosarele multor partide în termenul legal de 7 zile.

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) a depus cerere la CEC pentru a fi inclus în blocul electoral „Patriotic al Socialiștilor, Inima și Viitorul Moldovei”, înregistrat pe 3 august. Solicitarea urmează să fie examinată de CEC în cinci zile. După includerea PCRM, denumirea candidatului va fi Blocul „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”.

UN ȘIR DE PARTIDE NU POT PARTICIPA ÎN ALEGERI – INCLUSIV PARTIDELE AFILIATE CU REȚEAUA ȘOR

Blocul electoral „Victorie”, considerat succesor al Partidului „Șor” – declarat neconstituțional în 2023 –, nu a fost înregistrat pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 septembrie 2025. Curtea Supremă de Justiție a respins contestația blocului împotriva deciziei Comisiei Electorale Centrale (CEC), pe motiv că aceasta a fost depusă tardiv. În urma hotărârii definitive, partidele componente ale blocului au anunțat că vor încerca să participe separat la scrutin.

Totuși, doar unul dintre cele patru partide membre ale blocului – Partidul Politic „Renaștere” – poate candida. Celelalte trei formațiuni – „Șansă”, „Victorie” și „Forța de Alternativă și Salvare a Moldovei” – nu întrunesc condițiile legale pentru înregistrare, întrucât nu au transmis Agenției Servicii Publice (ASP) datele actualizate despre componența organelor de conducere și lista membrilor, conform noilor prevederi legale. În consecință, aceste partide nu figurează în lista publicată de CEC cu partidele eligibile pentru alegeri.

Partidul „Renaștere”, parte a Blocului ”Victorie”, se regăsește în lista partidelor eligibile pentru alegeri, însă acesta a fost supus unui control financiar de către CEC pentru anul 2024. CEC a constatat că formațiunea nu a raportat cheltuieli în valoare de aproximativ 23.000 de euro aferente unor activități electorale din 2024, și urmează să solicite Ministerului Justiției să solicite organului de conducere al partidului politic ca într-un termen de până la 30 de zile să întreprindă măsuri pentru încetarea acestor fapte. În caz contrar, activitatea partidului politic poate fi limitată pe un termen de până la 12 luni prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției, care se depune în decurs de 5 zile după expirarea termenului stabilit la Curtea de Apel Centru care emite o decizie în maximum 2 luni.

De asemenea, CEC a anunțat că a finalizat controlul financiar al campaniei pentru alegerile prezidențiale 2024 desfășurate de Victoria Furtună care nu ar fi declarat cheltuieli de cel puțin 10.000 euro în campania electorală. În cazul în care va fi găsită vinovată, aceasta va fi sancționată contravențional cu avertisment sau cu amendă.

VOTUL ÎN STRĂINĂTATE LA ALEGERILE DIN 28 SEPTEMBRIE

Până la această dată, 14 152 cetățeni ai Republicii Moldova **s-au înregistrat prealabil** pentru a participa la alegerile parlamentare anticipate din 28 septembrie 2025. Înregistrarea prealabilă este opțională și ajută Comisia Electorală Centrală la determinarea locației pentru secțiile de vot de peste hotare. Din totalul înregistrărilor, 85% provin din Federația Rusă. Observatorii avertizează despre posibile înregistrări fictive în Federația Rusă pentru a pune presiune pentru deschiderea mai multor secții de vot acolo. Amintim despre o descreștere continuă a numărului moldovenilor aflați în Rusia și o participare la vot redusă la secțiile de vot deschise în Rusia la ultimele trei scrutine.

Ministerul Afacerilor Externe recomandă în continuare deschiderea a doar două secții de vot pentru Federația Rusă în cadrul misiunii diplomatice. Aceeași recomandare vine și pentru Israel și Ucraina, din motive de securitate.

Totodată, 1.746 de persoane au optat pentru votul prin corespondență, mecanism care a fost extins în acest an la 10 state. Anul trecut, s-au înregistrat 1997 de alegători pentru votul prin corespondență din doar 6 țări. Chiar dacă numărul de țări a crescut, interesul alegătorilor este încă mic, întrucât cu 3 zile înainte de termenul limită s-au înregistrat un număr mai mic de alegători.

Perioada de înregistrare prealabilă rămâne deschisă până la data de **14 august 2025**.

SANCTIUNI ȘI PROCESE ÎNȚIATE PENTRU CORUPȚIE ELECTORALĂ

Judecătoria Chișinău a pronunțat primele condamnări cu executare în dosarul privind finanțarea ilegală a fostului partid „Șor”. **Evghenia Guțul, bașcana autonomiei găgăuze a fost condamnată și arestată**, devenind prima persoană sus-pusă din rețeaua „Șor” care ajunge în detenție. Ceilalți lideri ai partidului – Ilan Șor, Denis Ulanov, Marina Tauber, Reghina Apostolova, Vitalie Balinschi, Alexandr Nesterovschi și Irina Lozan – fie au fost condamnați în lipsă, fie sunt cercetați penal, dar se sustrag justiției și se află în afara țării.

Evghenia Guțul a primit o pedeapsă de 7 ani de închisoare, iar instanța a dispus confiscarea a peste 40 de milioane de lei din conturile sale. Aceasta a fost plasată în arest preventiv până la o decizie definitivă. Sentința poate fi atacată cu apel.

Guțul a facilitat intrarea ilegală în țară a zeci de milioane de lei, proveniți de la un grup criminal organizat pentru alegerile locale din 2021, sub forma unor donații fictive. Banii au fost folosiți pentru organizarea protestelor plătite la Chișinău.

Ce urmează? Conform legii autonome a Găgăuziei, condamnarea printr-o hotărâre judecătorească este motiv de demitere automată din funcția de Bașcană, iar funcția devine vacantă în cazul incapacității definitive de a o exercita, inclusiv prin executarea unei pedepse cu închisoarea. Adunarea Populară a Găgăuziei nu recunoaște sentința aplicată Bașcanei, respectiv mandatul acesteia va fi ridicat abia după o decizie finală pe acest caz. După aceasta ar trebui să aibă loc alegeri pentru un nou Bașcan. Amintim că în toamna acestui an ar trebui să aibă loc alegeri și pentru Adunarea Populară.

METODE NOI DE CORUPȚIE ELECTORALĂ

Poliția documentează o nouă formă de corupere electorală și finanțare ilegală, coordonată din Federația Rusă prin aplicația „TAITO”, accesibilă pe Telegram. Persoanele atrase în rețea sunt promise între 15.000 și 50.000 de lei lunar pentru participarea la proteste și susținerea unui concurent electoral, dar care în realitate nu primesc banii.

Pentru înregistrare, utilizatorii sunt obligați să trimită date personale, inclusiv buletinul, numărul de telefon și un video pentru identificare. Fiecare localitate are un „chat” separat cu indicații de la coordonatori, iar plata este simulată prin contracte fictive și conturi PSB în ruble rusești. IGP avertizează cetățenii să nu acceseze aplicația și să nu transmită date personale.

PROTESTE PLĂTITE LA CHIȘINĂU

La protestul „patriotic” din 26 iulie, organizat de noul bloc electoral format din partidele Socialiștilor, Inima Moldovei și Viitorul Moldovei, au fost surprinși activiști cunoscuți din rețeaua Șor, care au recunoscut că au adus organizat oameni la protest și că aceștia ar fi fost remunerați. Poliția a confirmat că investighează cazuri de plată pentru participarea la miting, inclusiv implicarea minorilor.

NOUĂ PLATFORMĂ DE DEZINFORMARE ÎNAINTE DE ALEGERI

Autoritățile au identificat o nouă campanie online de dezinformare, care promovează aplicația de streaming „HaiTV” și site-ul www.haitv.md. Acestea retransmit ilegal posturi TV din Federația Rusă și Belarus – surse deja interzise în țară pentru propagandă și dezinformare. Platforma este distribuită agresiv prin rețelele sociale și mesaje directe către cetățeni. Printre acestea se numără site-uri precum 1tv.ru, ntv.ru sau tvzvezda.ru – toate blocate oficial în Moldova pentru propagandă de război și periclitarea securității informaționale. Deși a fost blocată oficial, platforma continuă să fie activă, iar cetățenii primesc mesaje țintite care îi îndeamnă să o acceseze.

UE SUSȚINE CREAREA UNUI CENTRU PENTRU PROTEJAREA INFRASTRUCTURII CRITICE

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) va crea un Centru de Coordonare a Infrastructurii Critice, menit să consolideze capacitatea instituției de a anticipa și gestiona amenințările hibride. Potrivit MAI, centrul va asigura reacții mai rapide în criză, protejarea rețelelor vitale și o mai bună cooperare interinstituțională.

CONTURI BLOCATE DE SERVICIUL FISCAL DE STAT PENTRU POLITICIENI ȘI ENTITĂȚI APROPIATE DE FUGARUL ILAN ȘOR, acuzați de acțiuni de destabilizare a Republicii Moldova. Printre cei vizați se numără Victoria Furtună, Alexei Lungu, Alexandru Beschieru, Vadim Grozavu, Irina Lozovan, Natalia Parasca și Alexandr Nesterovschi, alături de Blocul „Victoria”, compania A7 și Centrul cultural-educational al Moldovei. Măsura vine după sancțiunile aplicate de Uniunea Europeană și are scopul de a împiedica finanțarea activităților ilegale, corupției electorale și tentativelor de destabilizare preelectorală.

SIS CERE JUDECĂTORILOR SĂ DECLARE ORGANIZAȚIA „EURASIA”, AFILIATĂ LUI ILAN ȘOR, drept extremistă, într-un dosar civil repartizat pe 25 iulie la Curtea de Apel Centru, pe motiv că aceasta ar fi folosită ca instrument de propagandă și influență străină în favoarea Rusiei. Dacă va fi găsită vinovată de extremism, organizația riscă suspendarea activității pentru 12 luni sau lichidarea definitivă, iar persoanele implicate în activitatea acesteia vor fi sancționate.

CONTROVERSE DUPĂ CONFERINȚA MEGA DE LA CHIȘINĂU: INVITAȚI CU AGENDE PRORUSE.

Conferința MEGA („Make Europe Great Again”), desfășurată la Chișinău, a servit drept platformă de influență pro-rusă, mascată sub un discurs conservator și suveranist. Evenimentul a reunit figuri anti-UE din Moldova și din străinătate, inclusiv politicieni ai partidului AUR din România. Participarea unor figuri declarate pro-europene, precum președintele Partidului CUB, a stârnit îngrijorări privind o posibilă normalizare transideologică a narațiunilor promovate de Kremlin. Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a calificat evenimentul drept parte a arsenalului de război hibrid al Rusiei.

www.adept.md

www.alegeri.md

„ACTUALITĂȚI ELECTORALE” include cele mai relevante informații din activitatea Comisiei Electorale Centrale, a Parlamentului, precum și evoluții privind cadrul legal, cazuri de corupție electorală și alte subiecte esențiale pentru integritatea proceselor electorale. Prin această sinteză, Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT susține informațional organizațiile membre ale Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC) în monitorizarea eficientă a proceselor electorale și în formularea unor poziții și reacții bine documentate.